

Gwers 6 – Y Baban Isaac

Nodiadau Cefndir i'r Athro

Genesis 15:4–5, 18:1–15; 21:1–3

G yda dyfodiad Abram i'r llwyfan, gwelwn newid cyfeiriad yn yr ystyr fod Duw wedi penderfynu gweithredu trwy un dyn. Byddai'r addewid a roes i Abram yn dychwelyd yr holl greadigaeth yn ôl at Dduw. Addawyd i Abram y byddai'n dad cenedl fawr a nerthol, ond, yn fwy na hynny hyd yn oed, byddai'r byd i gyd yn cael ei fendithio trwy'r genedl honno. Trwy Abram a'i ddisgynyddion byddai addewidion Duw'n dod yn eiddo i bob cenhedlaeth.

Byddai Abram yn dod yn Abraham a hanes ei deulu ef yn ffurfio'r thema sy'n rhedeg trwy ac yn sail i'r rhan fwyaf o'r Hen Destament. Dechreuir edrych ymlaen, tuag at gyflawniad addewidion Duw ynghyd â chynllun newydd o'i eiddo. Yn ei ymwneud ag Abraham y mae Duw'n datguddio mwy ohono'i hun a'i natur. Y mae, er hynny, rhyw ddirgelion yn y cyfarfodydd rhyngddynt; y mae llawer na wyddai'r patriarchiaid am Dduw, neu nad oedd ef yn ei ddatguddio iddynt.

Ym mhennod 15, y mae Abram yn meddwl tybed beth oedd yn digwydd i'r addewid a gafodd gan Dduw. Sut fyddai'n bosibl iddo ef fod yn dad i genedl ac yntau'n ddi-blant ac yn 75 oed? Rhydd Duw ddarlun o'r dyfodol i Abram. Byddai ei bobl yn cael eu caethiwo, eu rhyddhau o'r gaethglud ac, maes o law, yn cyrraedd Gwlad yr Addewid. Dangosodd Duw y sêr i Abram a'i orchymyn i'w rhifo, pe gallai, ac meddai, "Felly y bydd dy ddisgynyddion". Ac yna, mewn breuddwyd, gwnaeth gyfamod ag ef, 'I'th ddisgynyddion di y rhoddaf y wlad hon' (Genesis 15:18).

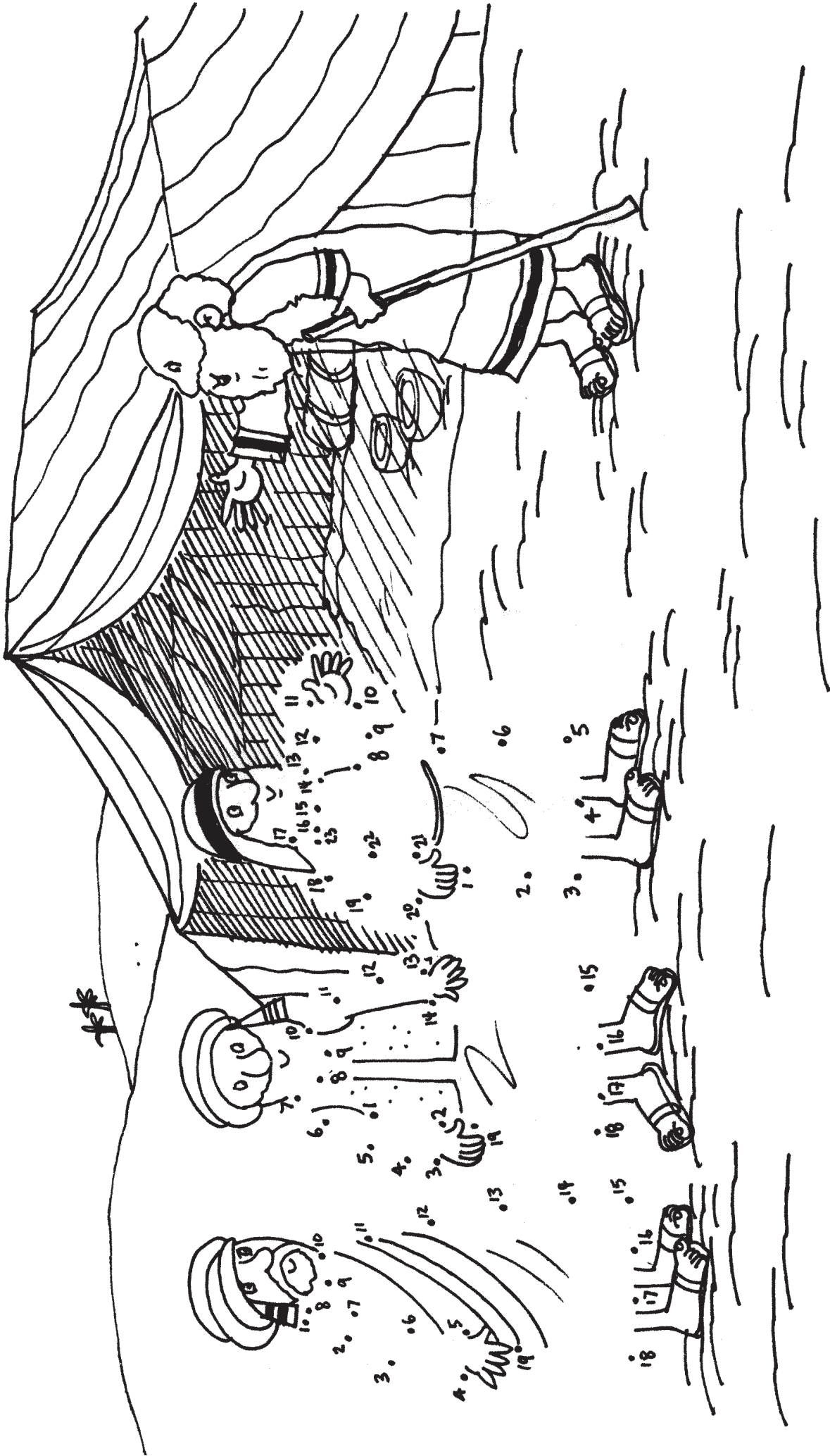
Ailadroddir yr addewid i Abram nifer o weithiau (gweler penodau 12, 15 ac 17). Ym mhennod 17:1 (ac Abram yn 99 oed), gorchymynnir Abram, 'rhodia yn berffaith ger fy mron a bydd berffaith'. Dyma oedd cyfrifoldeb Abram o fewn y cyfamod. Yn ogystal ag ail adrodd y cyfamod (17:4) dywed Duw 'ac ni'th enwir di mwyach yn Abram, ond yn Abraham'. Nid oes ystyr gwahanol i'r naill na'r llall, ond rhywsut, mae'r enw newydd yn swnio'n fwy addas i 'dad llu o genhedloedd'. Roedd Sarai, ei wraig, i gael enw newydd hefyd, 'nid Sarai y gelwir hi, ond Sara fydd ei henw (17:15)– ystyr y ddau enw yw 'tywysoges', ond y mae'r ffurf newydd yn arwyddocáu dechrau newydd. Y mae pennod 17 yn drobwynt yn hanes Abram a'r ddynoliaeth, ond mae'n rhaid aros nes bod Abraham yn 100 oed pan anwyd iddo'r mab a addawyd iddo chwarter canrif ynghynt. Os profwyd ffydd Abraham dros chwarter canrif, roedd prawf mwy i ddod. Gofynnodd Duw iddo aberthu Isaac, ei unig fab, ar allor ym Moreia (Genesis 22). Fel prawf o ffydd, mae'n ymddangos yn greulon a dianghenraid,

Abram (Abraham)

Yn ddisgynydd o Shem ac yn fab i Terra, daeth yn dad y genedl Hebreig a thad 'i lu o genhedloedd' (Gen. 17:5). Bu'n fyw bywyd o ffydd eithriadol ac adwaenir ef fel 'Cyfaill Duw' (2 Cron. 20:7). Adroddir hanes ei fywyd yn Genesis 1:26 – 25:10, a cheir crynodeb yn Actau 7:2–8. Ganwyd Abram yn Ur y Caldeaid, ac yno roedd yn byw gyda'i dad Tera a'i frodyr Nahor a Haran, a phriododd Sarai. Ar farwolaeth Haran symudodd gyda'i wraig, ei dad a'i nai, Lot, i Harran, ble bu farw Tera. Ar alwad Duw, ac yntau'n 75 mlwydd oed, symudodd Abram, gyda Lot, o Haran i Ganaan, gan dreulio amser yn Sichem a Bethel (Gen. 12:1–9). Oherwydd bod newyn yn y wlad symudodd drwy'r Negef i'r Aiff. Dychwelodd i Ganaan, ac ymsefydlu yn Hebron. Un nodwedd o'i ffydd fawr yw'r ffaith iddo adeiladu allor i Dduw ble bynnag yr oedd yn aros (Gen. 12:7–8).

ond mae'n werth cofio rhai nodweddion.

- Y mae'r Beibl yn galw ar ei bobl i roi Duw'n gyntaf, a'i garu ef uwchlaw popeth a phawb arall.
- Roedd aberthu plant yn rhan o arferiad y cenhedloedd eraill; rhywbeth yr oedd Duw'n ei ystyried yn ffaith. Y mae'r gorchymyn hwn i Abraham yn dangos yn glir nad yw Duw eisiau i blant gael eu haberthu.
- Adeiladwyd Teml Solomon ar Fynydd Moreia, ac yno, ganrifoedd yn ddiweddarach, byddai Duw'n gweld ei unig fab, Iesu, yn cael ei aberthu, ond yn wahanol i Abraham, ni fyddai'n atal ei law.

Mae tri negesydd arbennig yn ymweld ag Abraham a Sara.

Una'r dotiau i'w gweld yn glir.

Cei ddarlennu stori ymwelwyr Abraham a'u neges yn Genesis 18:1-15.

Pwy oedd y negeswyr?

Gwers 6 – Y baban Isaac

Teulu Newydd i Abraham | Genesis 18, 21

Beibl Gweithgaredd y Plant / Lleiaf tud. 30

Gwers 6

Y Baban Isaac

BEIBL GWEITHGAREDD Y PLANT DAN 7 oed

Y baban Isaac tud 30

BEIBL GWEITHGAREDD Y PLANT DROS 7 oed

Rhodd gan Dduw tud 30

BEIBL LLIW STORI DUW

Sara'n cael mab tud 27

BEIBL BACH STORI DUW

Dechrau newydd tud 38

BEIBL NEWYDD Y STORIWR

Ffrind duw tud 16

BEIBL LLIW Y PLANT

Dau fab Abraham tud 40

BEIBL NEWYDD Y PLANT

Teulu Newydd i abraham tud 28

BEIBL BACH I BLANT

Stori Abraham tud 28

Y BEIBL I BLANT mewn 365 o storïau

Hanes Isaac tud 30

BEIBL LLIW Y TEULU

Yr ymwelwyr arbennig tud 31

I ddechrau

Ras y sêr: bydd angen darn o bapur a phensel i bawb. Dangoswch i'r dosbarth sut i wneud llun seren, e.e.

i'r plant lleiaf

i'r plant hŷn

Dywedwch eich bod am amseru 30 eiliad/munud a bod angen iddynt dynnu llun cynifer o sêr ag sy'n bosibl. Pwy fydd wedi tynnu llun y nifer fwyaf o sêr?

Yr hanes

Mae nifer fawr o sêr yn rhan o'r stori Feiblaidd heddiw.

Darllenwch y stori gan ddefnyddio'r Beibl Gweithgaredd neu un o'r llyfrau ar y Rhestr Adnoddau.

Defnyddiwch y llun sydd ar y Llinell Amser i adolygu gwrs yr wythnos flaenorol a hanes geni'r baban Isaac, e.e. pwy sydd yn y llun? Pam fod y ddau yn cysgu mewn pabell? Pam fod y dyn yn edrych i fyny ar yr awyr?

Atgyfnerthu'r stori

Ysgrifennu enw:

Gofynnwch i'r plant ysgrifennu eu henw bedydd/cyntaf ar bapur.

Ysgrifennwch enw Abram ar bapur. Eglurwch fod yr iaith Hebraeg (iaith yr Hen Destament) yn ysgrifennu geiriau o'r dde i'r chwith, yn wahanol i ni. Felly byddai Abram yn cael ei ysgrifennu fel marbA.

Gofynnwch i'r plant ysgrifennu eu henwau yn y dull Hebreig.

Yna eglurwch fod Duw wedi rhoi enw newydd i Abram – Abraham. Mae ystyr i'r enw Abraham – tad miliynau. Roedd y newid enw yn arwydd arall fod Duw yn mynd i gadw ei addewid i roi plant i Abraham.

Gofynnwch i'r plant a ydynt yn gwybod beth yw ystyr gwahanol enwau'r plant yn y dosbarth (gallwch fenthyg llyfr enwau plant o'r llyfrgell i'ch cynorthwyo).

Cofiwch atgoffa'r plant beth yw ystyr yr enw Isaac.

Dysgu adnod

'Y mae pob dim yn bosibl gyda Duw'. (Marc 10:27)

'Mae Duw'n gallu gwneud popeth!' (cyfieithiad Beibl.net)

Dangoswch lun y cymeriad Mr Amhosib (Mr Impossible) o'r gyfres Mr Men. Gofynnwch i'r dosbarth beth sy'n arbennig am y cymeriad. Byddant yn cynnig yr ateb ei fod yn gallu gwneud popeth.

Eglurwch mai cymeriad mewn llyfr yw Mr Amhosib. Does dim un person ar y ddaear sy'n gallu gwneud popeth. Ond mae'r adnod yn dweud fod Duw yn gallu gwneud popeth. Er bod Abraham a Sara yn hen, fe wnaeth Duw hi'n bosibl iddynt gael plentyn.

Weithiau byddwn yn teimlo fod rhai pethau yn amhosibl – ymddwyn yn dda, bod yn ffrindiau, peidio ffraeo gyda brawd neu chwaer. Ond gallwn ofyn i Dduw am help, achos does dim yn amhosibl gyda Duw!

Rhowch y plant i eistedd mewn cylch yn wynebu ei gilydd. Eglurwch fod un gair o'r adnod yn mynd i fod yn arwydd iddyn nhw newid sedd gyda rhywun arall, e.e. y gair posibl. Rhaid i'r plant ddweud yr adnod gyda'i gilydd, ac wrth ddweud y gair posibl, rhaid i bawb godi a newid sedd gyda pherson arall. Wedi i bawb gael sedd newydd, rhaid iddyn nhw barhau a gorffen dweud yr adnod. Dylai'r arweinydd amrywio'r gair sy'n arwydd i bawb symud o dro i dro. Gellir hefyd dynnu un gadair fel bod un person heb sedd pan fo pawb yn newid sêd.

Gweddi

Gofynnwch i'r plant feddwl am bethau yn y byd yr hoffent eu newid, ond mae'n amhosib iddyn nhw, e.e. ddileu tlodi, iacháu pawb sy'n sâl, rhoi terfyn ar ryfeloedd, rhoi diwedd ar gynhesu byd eang ac ati. Eglurwch fod rhai pethau y tu hwnt i ni, ond gallwn weddio dros y pethau hyn. Rhowch gyfle i'r dosbarth ganmol Duw am ei allu, a chyflwyno un o'r sefyllfaoedd hyn mewn gweddi dawel.

Cân

'Mae'n Duw ni mor fawr' (Caneuon Ffydd, rhif 151)

Adnoddau Ychwanegol

Cyfres DVD Stori Duw

Stori 5: Dewis gwraig i Isaac

Cwis a Chwilair

Llyfr Cwis Cynta i Ateb, tud 268

Cyfres PowerPoints Beibl Bach i Blant

Cyflwyniad 5: Priodas Rebecca

